
Bulletin Toekomstagenda VSO, PrO & SWV provincie Groningen

Inleiding

Het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs in de provincie Groningen heeft te maken met leerlingendaling, de verbeteraanpak Passend Onderwijs, de route naar inclusiever onderwijs en de aanpak gericht op kansengelijkheid. De schoolbesturen VSO en PrO en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in de provincie Groningen hebben op 11 november 2020 gezamenlijk vastgesteld dat toekomstbestendig voortgezet specialistisch onderwijs een vraagstuk is dat een gezamenlijke aanpak en afstemming vraagt. Deze gezamenlijke aanpak ligt ook besloten in het onderwijsmanifest dat ten grondslag ligt aan het VO-MBO platform, en dat door alle onderwijsbesturen in de provincie Groningen is ondertekend. De kernboodschap daarvan is dat de schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor goed onderwijs voor alle leerlingen in de provincie Groningen.

De schoolbesturen willen daarom komen tot een gezamenlijke, gedragen, en meerjarige agenda voor toekomstbestendig specialistisch onderwijs in de provincie Groningen. Die agenda heeft ten doel om voor goed en thuisnabij onderwijs te blijven zorgen voor leerlingen die aangewezen zijn op onderwijs in specialistische voorzieningen in de provincie. Het perspectief van de leerling is daarbij leidend.

Kerngroep

De totstandkoming van een gezamenlijke toekomstagenda vraagt om een zorgvuldig proces. Om die reden is er een kerngroep ingesteld met vertegenwoordigers uit Regio Noord, Regio Centraal, VSO Regio Zuidoost, VSO Regio West, SWV VO Stad en SWV VO Ommelanden, die verantwoordelijk is voor het traject richting de toekomstagenda. De kerngroep wordt voorgezeten door onafhankelijk voorzitter Henk Pijlman.

De kerngroep zal in nauwe verbinding blijven met het provinciaal bestuurlijk overleg schoolbesturen PrO/VSO en SWV en VO, waar de opdracht, de verdere invulling van de gezamenlijke visie, de toekomstagenda en de uitwerking zullen worden vastgesteld. De kerngroep rapporteert aan het provinciaal bestuurlijk overleg en doet voorstellen ter standpuntbepaling en besluitvorming. De samenstelling van de kerngroep is als volgt:

- Voorzitter: **Henk Pijlman**, oud-voorzitter CvB Hanzehogeschool, lid Eerste Kamer.
- Leden: **Ferdinand Vinke** (bestuurder Stichting Winkler Prins), **Akkelys Lukkes** (voorzitter CvB Openbaar Onderwijs Groningen), **Yvonne Beishuizen** (voorzitter CvB RENN4), **John Wierenga** (bestuurder Stichting VO Eemsdelta), **Rob Brunekreeft** (directeur-bestuurder Scholengroep Perspectief), **Margriet van Zonneveld** (algemeen directeur RSG De Borgen), **Jan Houwing** (directeur-bestuurder SWV VO Groningen Stad) en **Willeke Doornbos** (uitvoerend bestuurder SWV Passend Onderwijs Groningen Ommelanden)

Drijfveer Henk Pijlman

Henk Pijlman is onafhankelijk voorzitter van de bestuurlijke kerngroep die de toekomstagenda voor het speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs moet

ontwikkelen. Pijlman was tot voor kort voorzitter van het CvB van de Hanzehogeschool. Alhoewel Pijlman als senator in de Eerste Kamer speciaal onderwijs in zijn portefeuille heeft, legt hij de nadruk op zijn onafhankelijkheid. Als

voorzitter heeft hij als taak om het proces in goede banen te leiden en waar nodig interventies te plegen, die bijdragen aan de beoogde doelen en resultaten, met daarbij oog voor de verschillende belangen.

Pijlman is al zijn hele leven met onderwijs bezig. Als wethouder in Groningen had hij onderwijs in de portefeuille. “In Groningen hebben we destijds de Vensterschool, de brede school ontwikkeld, die later in het hele land navolging vond”, vertelt Pijlman. Zijn drijfveer? “Ieder kind verdient gelijke kansen,” stelt Pijlman. “Je kansen worden helaas in hoge mate bepaald door de plek waar je wieg stond, maar als overheid kun je daar wel veel aan doen.”

Demografische ontwikkeling en leerlingendaling, inclusiever onderwijs; het brengt bedreigingen én kansen met zich mee, volgens Pijlman. Er zullen onherroepelijk dingen veranderen, stelt hij. “Wij snappen dat scholen dat spannend vinden. Het is ook spannend. Maar als je niets doet, overkomt het je”, zegt hij. Tegelijkertijd is dit ook de kans om invloed te hebben op de toekomst van deze onderwijsvoorziening, vindt Pijlman: “We zullen de scholen en de andere stakeholders bij dit proces betrekken, en we willen open en transparant communiceren over de stappen die we zetten richting een gezamenlijke toekomstagenda.”

De missie van de kerngroep? Henk Pijlman verwoordt het zo:

“Voor alle leden van de kerngroep geldt dat het hen niet om de besturen, om de scholen gaat. De leerling staat voor ons centraal. Als je niets doet zal een aantal kinderen in de toekomst niet meer het thuisnabije onderwijs aangeboden kunnen krijgen dat het wel nodig heeft. Om zoveel mogelijk uit zichzelf te halen, om boven zichzelf uit te stijgen. Om zich te ontwikkelen tot burgers die mee kunnen doen in de samenleving. Onze uitdaging is

om een structuur te bedenken waarmee we het beste voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs kunnen blijven bieden.”

Toekomstagenda

Onderzoeks- en adviesbureau Breuer & Intraval begeleidt en ondersteunt in opdracht van de kerngroep het proces om tot een *Agenda toekomstbestendig specialistisch onderwijs in de provincie Groningen* te komen. Voor dit traject is de periode juli 2021 – maart 2022 uitgetrokken. Breuer & Intraval zal daartoe eerst een nulmeting doen om vast te kunnen stellen hoe het veld er op dit moment uit ziet en om de huidige

gezamenlijke context in beeld te brengen. Vervolgens zal Breuer & Intraval het proces begeleiden om tot een gezamenlijke visie over inclusiever onderwijs te komen, waarbij er gezamenlijke uitgangspunten en leidende principes vastgesteld zullen worden. Het idee is dat het inventariseren van opvattingen en vraagstukken hierover plaatsvindt in de

regio's, maar ook bovenregionaal, op school-/schoolbestuurlijk niveau, in gemeenten, bij de samenwerkingsverbanden en bij externe partners, zoals bijvoorbeeld jeugdhulpaanbieders. De uitkomsten van deze inventarisatie worden verwerkt in een rapportage. Op basis hiervan zal er een gezamenlijke visie op inclusiever onderwijs ontwikkeld worden in de vier regio's. Op basis van visie, uitgangspunten en leidende principes worden er daarna bouwstenen geformuleerd voor de toekomstagenda.

Breuer & Intraval kan ten behoeve van de nulmeting voor eventueel ontbrekende gegevens in de weken voor de zomervakantie nog contact opnemen met de scholen.

Nulmeting

Breuer & IntraVal start per direct met de nulmeting, om zo een goed beeld te kunnen vormen van de gezamenlijke context ten aanzien van onder andere de meerjarige leerlingaantallen, de verschillende doelgroepen, leerlingenstromen (van en naar andere SWV-en), krimpprognoses, opheffingsnormen, etc. Deze nulmeting zal in september 2021 klaar zijn. Veel van de benodigde gegevens zijn middels open databestanden beschikbaar, of al verzameld. Voor eventueel nog ontbrekende gegevens kan Breuer & IntraVal in de weken voor de zomervakantie echter nog contact opnemen met de scholen.

Bijdrage provincie Groningen

Gedeputeerde Tjeerd van Dekken van de provincie Groningen, met onder andere het

beleid op het gebied van leefbaarheid en demografische ontwikkeling/krimp in zijn portefeuille, onderkent het belang van een toekomstbestendige voorziening voor specialistisch onderwijs en praktijkonderwijs in de provincie:

"Om het aanbod van specialistisch onderwijs in de krimpregio's te

waarborgen, levert de provincie graag een bijdrage om te komen tot een gezamenlijke toekomstagenda. Die samenwerking is van belang om kinderen in de krimpregio's gelijke kansen te bieden op passend en inclusiever onderwijs. Dat deden we eerder ook voor het middelbaar onderwijs in de krimpregio's, waarmee we - net als nu - de eerste in Nederland zijn."

---

*Tjeerd van Dekken:
"De provincie levert graag een bijdrage om te komen tot een gezamenlijke toekomstagenda. Die samenwerking is van belang om kinderen in de krimpregio's gelijke kansen te bieden op passend en inclusiever onderwijs."*

Informeren over voortgang

Om alle betrokkenen, scholen en schoolbestuurders goed te kunnen blijven informeren over de voortgang, kiest de kerngroep ervoor om met enige regelmaat, ongeveer iedere zes tot acht weken, een nieuwsbrief uit te brengen, waarin gerapporteerd wordt over de stand van zaken van het

traject toekomstagenda. In de nieuwsbrief zult u meer kunnen lezen over de nulmeting, het inventariserend onderzoek, de visieontwikkeling en de bouwstenen. Daarnaast kan er in de nieuwsbrieven ook aandacht besteed worden aan goede voorbeelden die er in de dagelijkse praktijk van de scholen al zijn, op het gebied van toekomstbestendigheid en samenwerking, inclusiever onderwijs en kansengelijkheid. Als u die wilt aandragen, neemt u dan contact op met [Ciska Renken](#), die de kerngroep ondersteunt, of [Tsjerk Bottema](#), die de redactie van de nieuwsbrief verzorgt.

COLOFON

Dit bulletin is een uitgave van de schoolbesturen VSO en PrO en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in de provincie Groningen. De kerngroep toekomstagenda bestaat uit Henk Pijlman (vz.), Ferdinand Finke, Akkelys Lukkes, Yvonne Beishuizen, John Wierenga, Rob Brunekreeft, Margriet van Zonneveld, Jan Houwing en Willeke Doornbos. De kerngroep wordt ondersteund door Ciska Renken (ciska.renken@breuerintraVal.nl). De communicatie rondom de toekomstagenda wordt verzorgd door Tsjerk Bottema (tsjerkbottema@hotmail.com).